

Hoornbeek

Leren voor het leven

Mediawijsheid gemeten

Verslag onderzoek mediawijsheid jongeren

Practoraat 'Onderwijs online'

12 november 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
01. Onderzoeksgegevens	3
02. Uitslagen	3
03. Conclusies	7

01. Onderzoeksgegevens

Het onderzoek mediawijsheid is uitgevoerd onder 2275 jongeren die reformatoerisch onderwijs op het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs volgen. De leeftijd van deze jongeren is 13 – 21 jaar. Het overgrote deel van de ondervraagde populatie zit in de leeftijdscategorie 15 – 18 jaar. Deze groep jongeren volgt vmbo-, havo-, vwo- of mbo-onderwijs. Het grootste deel van de onderzoeksgroep bestaat uit mbo'ers. Meisjes waren iets oververtegenwoordigd (70% van de ondervraagde leerlingen).

02. Uitslagen

Heb jij met jezelf afgesproken dat je minder lang online zou moeten zijn?

Ja: 56% Nee: 44%

- Er is geen relatie met het opleidingsniveau van de jongere.
- Meisjes zeggen (statistisch significant) twee keer zo vaak 'ja' in vergelijking met jongens.

Ik maak me wel zorgen over de hoeveelheid tijd die ik online besteed.

helemaal niet mee eens	13%
niet mee eens	46%
mee eens	36%
helemaal mee eens	5%

- Meisjes maken zich significant vaker zorgen over de tijd die ze online besteden in vergelijking met jongens.

Gebruik je een app om inzicht te krijgen in hoeveel tijd je online bent op je telefoon? Bijvoorbeeld Apple schermtijd of YONA?

Ja: 28% Nee: 72%

- Vooraf jongeren van 17 en 18 jaar gebruiken deze hulpmiddelen. Het is aannemelijk dat dit een vrije keus van hen is. Meisjes gebruiken deze wat vaker dan jongens.
- Opvallend is dat jongeren met een vmbo-opleiding deze hulpmiddelen twee keer zo vaak gebruiken dan jongeren die een havo- of vwo-opleiding volgen.

Ik heb apps van mijn telefoon verwijderd om minder online te zijn.

Ja: 38% Nee: 62%

- Opvallend: hoe ouder de jongere is, hoe vaker hij/zij dit heeft gedaan. Ook hier doen meisjes het frequenter dan jongens.

Ik leg mijn telefoon wel eens ergens anders neer als ik niet afgeleid wil worden.

Ja, vaak	23%
Ja, soms	61%
Nee, eigenlijk nooit	16%

Ik toets mijn online activiteiten aan de Tien Geboden.

Ja, dat probeer ik.	29%
Daar heb ik eigenlijk nog nooit over nagedacht.	62%
Nee, dat is voor mij niet belangrijk.	9%

- Opvallend is dat hoe ouder de reformatorische jongere is, hoe meer hij/zij aangeeft te proberen zijn of haar online activiteiten te toetsen aan de Tien Geboden. Deze relatie is statistisch significant.
- Meisjes geven vaker aan te proberen om hun online activiteiten te toetsen aan de Tien Geboden dan jongens.

Welke websites en apps gebruik je vaak (dagelijks)?

WhatsApp	88%
Instagram	74%
Snapchat	54%
YouTube (muziek)	48%
Legale filmsites(Netflix)	40%
Facebook	30%
Wikipedia	25%
YouTube (Vloggers)	24%
YouTube (informatief)	19%
LinkedIn	11%
Games	7%
Illegale film sites	6%
Skype	6%
Spelletjessites	6%
Pornosites	4%
Twitter	2%

- Meisjes volgen vaker vloggers dan jongens en gebruiken ook vaker Instagram dan jongens.
- Van de vier procent reformatorische jongeren die pornosites zegt te bezoeken is 88% procent man en 12% vrouw.

Ik gebruik mijn telefoon, tablet of laptop vooral voor ontspanning. Ik kijk dan bijvoorbeeld filmpjes via YouTube of uitzendingen via NPO of speel een spelletje.

Ja, dat klopt	36%
Ja, dat klopt een beetje	45%
Nee, dat klopt niet	15%
Nee, dat klopt helemaal niet	4%

- Vooral jongeren van 18 jaar reageren hierop het vaakst bevestigend. Jongeren van 19 jaar en ouder gebruiken steeds minder media vooral ter ontspanning.

Ik kijk regelmatig een speelfilm op Netflix, Videoland of via een andere aanbieder.

Ja, vaak (meerdere keren per week)	28%
Ja, regelmatig (één keer per week)	27%
Bijna nooit (een aantal keren per jaar)	26%
Nooit	19%

- Hoe ouder de reformatorische jongere wordt, hoe meer en intensiever hij of zij speelfilms kijkt.

Ik heb een abonnement (of deel deze met vrienden) op Netflix of Videoland.

Ja: 50% Nee: 50%

- Hoe ouder de reformatorische jongere wordt, hoe meer er sprake is van een abonnement. Wel is opvallend dat dit niet meer geldt voor jongeren van 21 jaar of ouder.
- Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes.

Ik heb de piepjes van mijn telefoon (notificaties) uitgezet. Ik hoor dus niet als ik bijvoorbeeld een appje ontvang.

Ja: 64 %
Nee: 36%

- Er is geen relatie met leeftijd. Jongeren in iedere leeftijdscategorie doen dit vaak.
- Meisjes doen dit significant vaker dan jongens.

Ik gebruik mijn telefoon, tablet of laptop op zondag op dezelfde manier als de andere dagen van de week.

Ja, dat klopt helemaal	20%
Ja, dat klopt een beetje	25%
Nee, dat klopt niet	28%
Nee, op zondag gebruik ik eigenlijk helemaal geen media	27%

- De jongeren in de leeftijd tot 17 jaar geven het vaakst aan op zondag helemaal geen media te gebruiken. Het is aannemelijk dat dit past bij de regels die in het gezin zijn gesteld.

Hoeveel uur per dag zit je totaal op een gemiddelde school-/werkdag achter het scherm van je computer, tablet of mobiel?

Minder dan een half uur	1 %
0,5 tot 1 uur	5 %
1 tot 2 uur	29 %
3 tot 5 uur	52 %
meer dan 6 uur	13 %

Hoeveel uur per dag gebruik je gemiddeld om berichten op sociale media (bijvoorbeeld Snapchat, Instagram of WhatsApp) te volgen en bij te houden?

Nooit	1%
Minder dan een half uur	10%
0,5 tot 1 uur	31%
1 tot 2 uur	40%
3 tot 5 uur	16%
meer dan 6 uur	2%

- De jongeren die het intensiefst sociale media gebruiken zijn 18 jaar. Zij krijgen de meeste berichten (in vergelijking met de andere leeftijdscategorieën) en zijn ook het meest online. In de jaren daarvoor zie je het gebruik toenemen, en na de leeftijd van 18 jaar weer afnemen. Deze relatie is statistisch significant.

Hoeveel berichten krijg jij gemiddeld per uur/dag, op een gemiddelde school-/werkdag? (tel ze allemaal bij elkaar: via WhatsApp, e-mail, Snapchat, Facebook, Instagram, Twitter, enzovoort)

Geen enkele	1%
Hooguit 5 per dag	4%
Tussen de 5 en 20 per dag	17%
Tussen de 20 en 50 per dag, dat is 1 of 2 per uur	24%
Tussen de 50 en 100 per dag, dat is tussen de 2 en 5 per uur	20%
Tussen de 5 en 20 per uur	18%
Tussen de 20 en 50 per uur	10%
Tussen de 50 en 100 per uur	4%
Meer dan 100 per uur	2%

Hoeveel tijd besteed jij gemiddeld per week aan het lezen van boeken en tijdschriften?

0 uur	15%
Minder dan 1 uur	35%
1 tot 3 uur	32%
4 tot 10 uur	14%
11 tot 20 uur	3%
21 tot 40 uur	1%

- Meisjes lezen meer dan jongens.
- Jongeren die havo of vwo volgen, lezen meer dan de vmbo'ers en mbo'ers

03. Conclusies

Zo'n veertig procent van de refo-jongeren heeft mediawijze interventies ondernomen om minder online te zijn. Dit hebben ze gedaan door apps te verwijderen, hun telefoon vaker weg te leggen, apps te gebruiken om inzicht te krijgen in hun schermtijd, met zichzelf af te spreken minder online te zijn en te proberen hun online activiteiten te toetsen aan de Tien Geboden. Dit blijkt uit een onderzoek van het proctoraat 'Onderwijs online' van het Hoornbeek College onder meer dan tweeduizend jongeren die reformatorisch onderwijs volgen.

In de top zes van meest gebruikte dagelijkse online toepassingen staan WhatsApp (88%), Instagram (74%) Snapchat (54%), YouTube (muziek) (48%) en Netflix (40%). De telefoon of tablet is een ontspanningsinstrument geworden. Meer dan tachtig procent gebruikt het om ontspanning te krijgen door het bekijken van filmpjes via YouTube, uitzendingen via NPO of het spelen van een spelletje. Het bekijken van speelfilms via Netflix, Videoland of een andere aanbieder lijkt bij de jongeren die reformatorisch onderwijs volgen redelijk standaard te zijn. Meer dan de helft van de jongeren kijkt een of meerdere keren per week een speelfilm. Een kleine twintig procent geeft aan dit nooit te doen. De helft van de jongeren heeft een eigen abonnement op een site om speelfilms te bekijken. Op sociale media zijn deze jongeren vaak actief. Ze gebruiken meestal één tot twee uur per dag om deze kanalen bij te houden.

Jongens versus meisjes

Meisjes zijn mediawijzer dan jongens. Ze hebben vaker met zichzelf afgesproken dat ze minder online zouden moeten zijn en maken zich ook meer zorgen over de tijd die ze online besteden, daarnaast gebruiken ze vaker hulpmiddelen om inzicht te krijgen in hun schermtijd. Ook plegen ze vaker interventies, door hun telefoon ergens anders neer te leggen als ze niet afgeleid willen worden of apps te verwijderen van hun telefoon om zo minder online zijn. Daarnaast zijn de Tien Geboden voor meisjes meer richtinggevend in hun online gedrag dan voor jongens. In het gebruik is opvallend dat meisjes vaker filmpjes bekijken van bekende vloggers en meer Instagram gebruiken. Jongens geven in vergelijking met meisjes veel vaker aan pornosites te bekijken.

Leeftijd

Op basis van deze resultaten mag geconcludeerd worden dat een jongere die 18 jaar is het meest intensief media gebruikt. In de leeftijd van 14 – 17 jaar wordt een geleidelijke toename van mediagebruik gezien. Vanaf 19 jaar is er juist weer een afname zichtbaar. Jongeren van 18 jaar gebruiken hun telefoon, tablet of laptop ook het vaakst ter ontspanning door filmpjes te kijken of een spelletje te spelen. Daarnaast krijgen zij ook de meeste berichten en gebruiken ze de meeste tijd om sociale mediakanalen te volgen. Jongeren van 18 jaar gebruiken ook het vaakst hulpmiddelen die hen inzicht geven in hun schermtijd. Hoe ouder de jongere wordt, hoe vaker er apps van de telefoon verwijderd worden om minder online te zijn. Hoe ouder de jongere wordt, hoe meer hij of zij zijn of haar online activiteiten gaat toetsen aan de Tien Geboden. Wel is het zo dat hoe ouder de jongere wordt, hoe intensiever hij of zij speelfilms gaat bekijken via bijvoorbeeld Netflix.

Amersfoort

Utrechtseweg 230, 3818 ET
Postbus 875, 3800 AW
085 483 8000
info@hoornbeek.nl

Gouda

Noordelijk Halfroond 10, 2801 DE
Postbus 2130, 2800 BG
085 483 8003
gouda@hoornbeek.nl

Apeldoorn

Musschenbroekstraat 11, 7316 JD
Postbus 4328, 7320 AH
085 483 8001
apeldoorn@hoornbeek.nl

Kampen

Willem Hendrik Zwartallee 1, 8265 TZ
Postbus 313, 8260 AH
085 483 8004
kampen@hoornbeek.nl

Goes

Van Dusseldorpstraat 45, 4461 LT
085 483 8002
goes@hoornbeek.nl

Rotterdam

Carnissensingel 210, 3084 NA
Postbus 55437, 3008 EK
085 483 8005
rotterdam@hoornbeek.nl